

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра філософії та суспільно-політичних наук.

ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

навчальної дисципліни

«ПОЛІТОЛОГІЯ»

**рівень вищої
освіти**

перший (бакалаврський)

спеціальність

для всіх спеціальностей

**назва освітньої
програми**

для всіх напрямів підготовки

статус

вибіркова

Краматорськ

ДДМА 2022

Тематика семінарських занять з навчальної дисципліни «Політологія» для підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, для всіх спеціальностей, для всіх напрямів підготовки

Розробник:

О. П. Кваша, канд. політ. наук, доцент.

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та соціально-політичних наук, протокол № 1 від 30.08.2022

В. о. завідувача кафедри:

О. П. Кваша, канд. політ. наук

Тема Політичне життя і політична наука

Мета семінарського заняття: визначення походження і сутності політичного життя. Визначення предмета політології, знайомство з її історією, методами, категоріями та функціями, виявлення місця політології у системі гуманітарних наук, аналіз ролі політики у житті суспільства.

План

1. Політичне і політика, різноманітність визначень політики.
2. Суб'єкти та об'єкти політики, її функції.
3. Предмет і об'єкт політології, її структура та категорії.
4. Методи дослідження політології, її завдання та функції.

Головні поняття та категорії:

Політичне життя, політичне, політика, суб'єкти політики, об'єкти політики, об'єкт політології, предмет політології, функції політології.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія. Київ, Знання, 2004.-540с.
2. Дубінін, В.В. Розвиток політичної думки в Україні: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 216 с.
3. Мухаев Р.Т. Политология: учебник для вузов.- М.: «Издательство ПРИОР», 1997.-368с.
4. Нечаев В.Д. Децентрализация, демократизация и эффективность// Полис.- 2005.-№3.- С.92-102
5. Политология:Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перереб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
6. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
7. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
8. Політологія: Підручник/ М.І.Панов, Л.М.Герасіна, В.С.Журавський, В.Я.Зимогляд.- 2-ге вид., переробл. і доп.- К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2005.- 520 с.
9. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
- 10.Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема Політична влада. Політична система суспільства

Мета семінарського заняття: аналіз змісту та структури політичної влади, механізму її здійснення, ефективності та легітимності. Вивчення системного підходу до політики, визначення структури і механізму функціонування політичної системи. Знайомство з основними концепціями походження держави та її функціонування. Формування власної точки зору щодо системного аналізу політичних явищ та процесів.

План

1. Поняття політичної влади, її сутність та функції.
2. Політична легітимність та ефективність влади.
2. Політична система: поняття, суб'єкти політичної системи.
3. Типи політичних систем.

Головні поняття та категорії:

Влада, суб'єкт влади, об'єкт влади, політична влада, державна влада, компоненти політичної влади, функції політичної влади, легітимність влади, легальність влади, політична система, політичні інститути, інституційна підсистема, нормативна підсистема, політичний режим,

Література:

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
3. Политология: Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перереб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
4. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692 с.
5. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
6. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
7. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Тема Політичні партії та партійні системи

Мета семінарського заняття: ознайомлення з основними трактовками поняття групи інтересів, визначення їх функцій для суспільства. Дослідження партій як політичного інституту, його місця і ролі у політичному процесі. Виявлення специфічних особливостей української політичної системи. Формування власної позиції.

План

1. Групи інтересів: поняття, типи, функції.
2. Політична партія, партійна система: поняття, типи, функції.
- 3 Партії і партійна система у сучасній Україні

Головні поняття та категорії:

Група інтересів, громадські організації, громадські рухи, політична партія, партійна система, типи політичних партій, «кадрові», «масові», партія виборців, парламентська партія, атомізована партійна система.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навч. посібн.-4-те вид., перероб. і доп.,- Львів: Світ, 2001.-384с.
2. Політологія: Підручн. для вищ. навч. закладів/ За заг. ред. канд.. філос. наук Ю.І.Кулагіна, д-ра іст. Наук, проф.. В.І.Полуріза.-К.: Альтерпрес,2002.-612с.
- Примуш М. Партійне будівництво. Міфологія і генезис// Віче, -№3, 2005.- С.34-37.
3. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
4. Рогозин Н.П. Развитие партийной системы Украины// Полис, 2004,-№1, С.42.
5. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
6. Щербенко Є. Громадянське суспільство в контексті народовладдя.//Віче.-2004,-№ 6.-С.38.

Тема .Політичні еліти і політичне лідерство

1. Особистість і політика. Політична поведінка та політична діяльність
2. Теоретичне обґрунтування елітаризму. Сучасні теорії еліт.
3. Сутність, структура і функції політичної еліти.
4. Лідерство як феномен політичного життя. Політичне лідерство в сучасній Україні.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія. Київ, Знання, 2004.-540с.
2. Мухаев Р.Т. Политология: учебник для вузов.- М.: «Издательство ПРИОР», 1997.-368с.
3. Нечаев В.Д. Децентрализация, демократизация и эффективность// Полис.- 2005.-№3.- С.92-102
4. Политология:Учебник для вузов/Под ред.проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перереб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
5. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692с.
6. Політологія: Підручник/ М.І.Панов, Л.М.Герасіна, В.С.Журавський, В.Я.Зимогляд.- 2-ге вид., переробл. і доп.- К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2005.- 520 с.
7. Рудич М. Політологія.- Київ, Либідь, 2005.-480с.
8. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.

Політичний процес. Міжнародний політичний процес

1. Поняття «політичний процес», його структура.
2. Типологія політичних процесів
3. Зміст і основні характеристики політичної модернізації.
4. Світовий політичний процес: поняття, суб'єкти.
5. Процес глобалізації та його характерні риси.
6. Україна в системі міжнародних відносин.

Література:

1. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
2. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 5-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2004.- 645 с.
3. Політологія: Підручн. для вищ. навч. закладів/ За заг. ред. канд.. філос. наук Ю.І.Кулагіна, д-ра іст. Наук, проф.. В.І.Полуріза.-К.: Альтерпрес,2002.-612с.
4. Політологія: Підручник/ М.І.Панов, Л.М.Герасіна, В.С.Журавський, В.Я.Зимогляд.- 2-ге вид., переробл. і доп.- К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2005.- 520 с.
5. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. :Юрайт-Издат, 2006. – 692с.
6. Панарин, А.С. Политология: общий курс : учеб. пособие / А.С. Панарин, И.А. Василенко. – М. : Логос, 2003.– 256 с.– ISBN 5-94010-191-7.
7. Політологія : підручник / за ред. О.В. Бабкіної, В.П. Гобатенка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2001. – 528с. – ISBN 966-580-097-3.
8. Рудич, Ф.М. Політологія : підручник / Ф.М. Рудич. – К. : Либідь, 2004. – 480 с. – ISBN 966-06-0347-9.
9. Шляхтун, П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки) : підручник / П.П. Шляхтун. – 3-тє вид., стер. – К. : Либідь, 2005. – 576 с. – ISBN 966-06-0389-4.
- 10.Юрій, М.Ф. Основи політології : навч. Посібник / М.Ф. Юрій. – К. : Кондор, 2003. – 340 с. – ISBN 966-8251-12-1.

Тема Політична культура

Мета семінарського заняття: знайомство з феноменом політичної культури, вивчення її структури і основних компонентів; визначення ролі політичної культури у політичній системі; аналіз основних типів політичної культури; характеристика політичної соціалізації, її механізмів, моделей, етапів; аналіз стану і типу політичної культури у сучасному українському суспільстві. Формування власної позиції щодо політичної культури сучасності.

План

- 1 Політична культура: сутність, структура, функції, типи політичних культур.
- 2 Політична соціалізація: типи, етапи, функції.
3. Політична культура сучасного українського суспільства.

Головні поняття та категорії:

Політична свідомість, політична свідомість суспільства, політична свідомість соціальних груп, правосвідомість, політична культура, політичні переконання, політичні цінності, політичні субкультури, політичні орієнтації та установки, елітарна політична культура, цивільна політична культура, фрагментарна політична культура, змішана політична культура, політична соціалізація, агент соціалізації, моделі соціалізації.

Література:

1. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: Навч. посібн.-4-те вид., перероб. і доп.,- Львів: Світ, 2001.-384с.
2. Курс лекцій по дисципліне «Политология» (для всех специальностей заочного и дневного обучения)//Сост.: Дорошенко В.Н., Дубинин В.В.-Краматорск: ДГМА, 2001.-108с.
3. Политология: Учебник для вузов/Под ред. проф.В.Н.Лавриненко.-2-е изд., перероб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-544с.
4. Політологія: Підручн. для вищ. навч. закладів/ За заг. ред. канд. філос. наук Ю.І.Кулагіна, д-ра іст. наук, проф. В.І.Полуріза.-К.: Альтерпрес,2002.-612с.
5. Піча В.М. Політологія: Підручник/ В.М.Піча, Н.М.Хома.- 5-те вид., стер.- Львів: "Новий Світ-2000", 2008.- 304 с.
6. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник.-К.: Либідь, 2002.-576с.
7. Юрина М.В. Механизм политической идентификации в период первичной политической социализации.// Вестник МГУ, Серия 12. Политические науки.- №5.- 2005.- С.101-106.

Теми рефератів та доповідей

1. Наукові та повсякденні уявлення про політику.
2. Політика як наука та мистецтво.
3. Політика, мораль й право.
4. Походження влади та її джерела.
5. Концепція раціональної бюрократії.(М.Вебер)
6. Влада і свобода.
7. Влада і мораль.
8. Структура та функції політичної системи.
9. Типологія політичних систем.
10. Політична система сучасної України.
11. Походження й сутність держави.
12. Форми держав.
13. Правова і соціальна держава.
14. Монархія та республіка як форми державного правління.
15. Федеративні та унітарні держави.
16. Походження і формування партій(історичний аспект)
17. Місце і роль груп тиску у політичному житті українського суспільства.
18. Соціальні та економічні основи багатопартійності.
19. Багатопартійність як необхідна умова формування демократичного суспільства, електоральна стратегія сучасних партій й рухів в Україні.
20. Політичні концепції взаємин людини і влади.
21. Політична соціалізація особи.
22. Права людини як критерій гуманізму в політиці.
23. Сутність політичного елітизму і генеза цього поняття.
24. Системи формування політичної еліти.
25. Специфіка політичної еліти сучасної України.
26. Концепція «національної аристократії» В. Липинського.
27. Природа й соціальна сутність політичного лідерства.
28. Типологія політичного лідерства.(М. Вебер).
29. Політичний імідж лідерів сучасної України.
30. Політична культура як фактор модернізації суспільства.

31. Політична культура і національні культурні традиції.
32. Проблеми інституалізації суспільної думки у посткомуністичних суспільствах.
33. Політичні стереотипи у системі політичних уявлень сучасних українців.
34. Політична культура сучасної української еліти.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Диалектика политической деятельности и политических отношений: Монография/ А.А. Лузан, А.В. Бородай, А.Г. Буланов, А.А. Дементьева.- Краматорск: ДГМА, 2008.- 88 с.
2. Дубінін, В.В. Розвиток політичної думки в Україні: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 216 с.
3. Дубінін В.В. Роль інтересів народу в становленні та розвитку політичної системи суспільства: Монографія.- Краматорськ: ДДМА, 2006.- 260 с.
4. Курс лекцій по дисциплине «Политология» (для всех специальностей заочного и дневного обучения) // Сост.: Дорошенко В.Н., Дубинин В.В. – Краматорск: ДГМА, 2000. 108 с.
5. Лузан А.А. Политическая жизнь общества: вопросы теории: Монография.- К.: Выща шк., 1989.- 151 с.
6. Паршакова, Е.Д. Развитие политических идей от Античности до начала XX века: учеб. пособие / Е.Д. Паршакова. – Краматорск: ДГМА, 2009. – 56 с. – ISBN 978-966-379-365-8.
7. Политология : тематика контрольных работ и экзаменационные вопросы (для студентов всех специальностей заочной формы обучения) / сост.: А. А . Лузан, А. П. Кваша. – Краматорск : ДГМА, 2012. – 48 с.
8. Конспект лекцій по дисциплине «Политология». – 2013.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Акмалова, А.А. История политических и правовых учений : учеб. пособие / А.А. Акмалова, В.М. Капицын. – М. : Юриспруденция, 2004. – 288 с. – ISBN 5-8401-0139-7.
2. Бебик В. Політологія : наука і навчальна дисципліна: Підручник.- К.: Каравела, 2009.- 496 с.
3. Графский, В.Г. История политических и правовых учений : учебник / В. Г. Графский. – М. : Проспект, 2005. – 600 с. – ISBN 5-9803-2998-8.
4. Гелей С.Д. Політологія: Навчальний посібник/ С.Д.Гелей, С.М.Рутар.- 6-те вид., перероб. і доп.- К.: Знання, 2007.- 309 с.
5. Зотов, В.Д. История политических учений : учебник / В.Д. Зотов, Л.В. Зотова. – М. : Юрист, 2005. – 605 с. – ISBN 5-7975-0800-1.
6. История государственно-политических учений : учебник / под ред. В.В. Лазарева. – М. : Спарк, 2006. – 672 с. – ISBN 5-8891-4239-9.
7. История политических и правовых учений : учебник для вузов / Н.М. Азаркин, В.Н. Жуков, Ю.С. Завьялов; отв. ред. О.В. Мартышина. – М. : Норма, 2004. – 912 с. – ISBN 5-8912-3781-4.
8. История политических и правовых учений : учебник / под ред. О.Э. Лейста. – М. : Зерцало, 2006. – 568. – ISBN 5-8078-0113-X.
9. История политических и правовых учений : Средние века и Возрождение / отв. ред. В.С. Нерсисянц. – М. : Наука, 1986. – 350 с.
10. История политических и правовых учений : XVII–XVIII вв. / отв. ред. В.С. Нерсисянц. – М. : Наука, 1989. - 448 с. – ISBN 5-02-012803-1.

11. История политических и правовых учений : учебник для вузов / под ред. В.С. Нерсисянца. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 736 с. – ISBN 5-86225-174-X.
12. Матвеев С.А. Політологія: Навчальний посібник/ С.А.Матвеев, Л.С.Буланенко.- Х.: Одиссей, 2008.- 272 с.
13. Марченко, М.Н. История политических и правовых учений : учебник / М.Н. Марченко, И.Ф. Мачин. – М. : Высшее образование, 2005. – 495 с. – ISBN 5-9692-0035-2.
14. Мухаев, Р.Т. История политических и правовых учений : учебник для вузов / Р.Т. Мухаев. – М. : Приор-издат, 2004. – 608 с. – ISBN 5-9512-0205-1.
15. Мухаев, Р.Т. Политология : учебник / Р.Т. Мухаев. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 495 с. – ISBN 5-238-00931-3.
16. Нерсисянц, В.С. История политических и правовых учений : учебник для вузов / В.С. Нерсисянц. – М. : Норма, 2005. – 704 с. – ISBN 5-8912-3942-6.
17. Омельченко, О.А. История политических и правовых учений (История учений о государстве и праве) : учебник для вузов / О.А. Омельченко. – М. : Эксмо, 2006. – 632 с. – ISBN 5-699-16044-2.
18. Панарин, А.С. Политология: общий курс : учеб. пособие / А.С. Панарин, И.А. Василенко. – М. : Логос, 2003.– 256 с.– ISBN 5-94010-191-7.
19. Погорелый, Д.Е. Политология: кредитно-модульный курс: хрестоматия / Д.Е. Погорелый. – 4-е изд., испр. и доп. – Харьков : Олант, 2007. – 552 с. – ISBN 966-8234-20-0.
20. Політологія : підручник / за ред. О.В. Бабкіної, В.П. Гобатенка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2001. – 528с. – ISBN 966-580-097-3.
21. Політологія : підручник / М.І. Панов (керівн. авт. кол.) [та ін.]. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Концерн „Видавничий Дім „Ін Юре”, 2005. – 520 с. – ISBN 966-313-242-6.
22. Політологія : підручник / за ред. Ю.І. Кулагіна, В.І. Полуріза. – К. : Альтепрес, 2002. – 612 с. – ISBN 966-542-158-1.
23. Политология : учебник для вузов / под ред. В.Н. Лавриненко. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002.–544 с.– ISBN 5-238-000424-9.
24. Политология : учеб. пособие / Н.И. Азаров [и др.]. ; под ред. Б.И. Кретьова. – М. : Высшая школа, 2001, 303 с. – ISBN 5-06-004159-X.
25. Политология : учеб. пособие / под ред. А.А. Радугина. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Центр, 2001. – 336 с. – ISBN 5-88860-041-5.
26. Политология : учеб. пособие для вузов / под ред. Н.И. Сазонова. – Харьков : Фолио, 2001. – 831 с. – ISBN 966-03-0776-4.
27. Политология : учебник / под ред. В.А. Ачкасова, В.А. Гуторова. – М. : Юрайт-Издат, 2006. – 692 с. – ISBN 5-94879-381-8.
28. Рудич, Ф.М. Політологія : підручник / Ф.М. Рудич. – К. : Либідь, 2004. – 480 с. – ISBN 966-06-0347-9.
29. Халин, К.Е. История политических и правовых учений : учебник / К.Е. Халин. – М. : Кнорус, 2006. – 160 с. – ISBN 5-9803-2574-3.
30. Чанышев, А.А. История политических учений : учебник / А.А. Чанышев. – М. : Проспект, 2007. – 590 с. – ISBN 5-482-0063-X.
31. Шляхтун, П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки) : підручник / П.П. Шляхтун. – 3-тє вид., стер. – К. : Либідь, 2005. – 576 с. – ISBN 966-06-0389-4.
32. Юрій, М.Ф. Основи політології : навч. Посібник / М.Ф. Юрій. – К. : Кондор, 2003. – 340 с. – ISBN 966-8251-12-1.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. www.dgma.donetsk.ua
2. www.ru.wikipedia.org